

כגפן פוריה

עלון להפצת תורה ויהדות

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה

פְּרִשֶׁת מִסֵּעִי

ב' אב תשע"ט

הפטרה: שמועו דבר ה'

יום שלישי חילולת הארץ הקדוש

יציאת השבת ר"ת 21:00

גיליון 541

יציאת השבת:

20:18

ירושלים: 20:14

כניסת השבת:

19:08

ירושלים: 19:00

תוכחת המסעות

הרב עמוס שושן - רב ישובי רכס פוריה

"אלה מסעי בני ישראל". וברשי": "למה נכתבו המסעות הללו, להודיע חסדיו של מקום, שאף על פי שגור עליהם לטלטלם ולהניעם במדבר, לא תאמר שהיו נעים ומטולטלים ממסע למסע כל ארבעים שנה ולא היתה להם מנוחה, שהרי אין כאן אלא ארבעים ושנים מסעות... זה מיסודו של רבי משה הדרשן. ורבי תנחומא דרש בו דרשה אחרת, משל למלך שהיה בנו חולה והוליכו למקום רחוק לרפאותו, כיון שהיו חוזרין התחיל אביו מונה כל המסעות. אמר לו כאן ישננו, כאן הוקרנו, כאן חששת את ראשך", עכ"ל.

מדוע הוסיף רש"י משל? אלא אמרו המפרשים, שרצה לרמוז על "המסעות" של עם ישראל מדרך הטובה, וזה ביאור המשל שהביא משם התנחומא: המלך - זה הקב"ה שמביא את עם ישראל לרפאותם, ורצה לעורר בהם חרטה שיתחרטו על כל מעשיהם הרעים, הזכיר להם את הר סיני ואמר להם "כאן ישננו" - רמז לעם ישראל שישנו לפני קבלת התורה והיה צריך משה רבנו להעירם כדי לקבל את התורה, (ולכן נוהגים להישאר ערים בליל שבועות).

עוד הזכיר להם "כאן הוקרנו", רמז לעמלק שקירר את התלהבותם של עם ישראל בקיום המצוות וזהו שהתורה אומרת "אשר קרד בדרך" מלשון קירור, ועורר בהם חרטה על העניין ההוא. "כאן חששת את ראשך", הזכיר להם שבדרכם לארץ ישראל ביקשו לחזור למצרים, וזהו שהתורה כותבת "נתנה ראש ונשובה מצרימה", וכך התחרטו עם ישראל על כל מעשיהם הרעים. ובדרך זו למדנו הבורא להזכיר בשפה ברורה, אך בנעימה-קדושה, ולא בצורה פוגעת, כדי לעורר לתשובה את לבם של אחינו בני ישראל, ולקררם לאבינו שבשמים. יהי רצון שנוכח לתשובה שלימה, אמן.

בהוצאת מכון "שערי תורה": פוריה-נוה עובד ד.ג. גליל תחתון 15210

שערי תורה וחסד ע"ר * כולל אברכים * שיעורי תורה * פרסומים תורניים * גמ"ח עזרה לנוקמים *
הדפסה: דפוס כנרת. עריכה: צ. שורין. היה שותף. להעברת תרומות: בנק המזרחי סניף טבריה מספר חשבון: 123459

האר"י הקדוש – רבי יצחק לוריא

השבוע יחול יום ההילולא של האר"י הקדוש רבי יצחק לוריא, אשר האיר את העולם כולו בתורתו, ובמיוחד בחלקו בתורת הנסתר אשר האיר לארץ ולדרים עליה.

רבי יצחק לוריא - האר"י - היה אבי שיטה חדשה בחכמת הקבלה; נולד בירושלים בשנת רצ"ד (1534) ונפטר בצפת ה' אב שנת של"ב (1572).

אבותיו היו אשכנזים. בעודו ילד מת אביו, והוא גדל בבית דודו מרדכי פראנקיס שהיה עשיר וגר בקהיר במצרים. רבו היה רבי בצלאל אשכנזי. כשהיה בן ט"ו שנים גבר בחכמתו ובפלפולו בגמרא על כל בני גילו, ודודו נתן לו את בתו לאשה וכלכלו בכבוד. בהיותו בן כ"א שם כל מעינו בספר הזהר שנדפס אז לראשונה, והתבודד בקדושה ופרישות בבית מיוחד על הגילוס. הוא בא לבית חמיו בכל ערב שבת עם חשכה, ולא דיבר עם שום איש רק בדרך קצרה ובלשון הקודש, ובמוצאי שבת שב למקום התבודדותו.

בהיותו בן שלשים ושש נגלה אליו אליהו, ואמר לו כי בעוד שנתיים יסתלק מן העולם, והגיעה העת שיעלה לארץ ישראל להשיג קדושה יתירה ושפע חכמה אלוהית. שם ימצא את ר' חיים ויטאל, וימסור לו את כל סתרי התורה שלמד. האר"י עלה לארץ ישראל הוא ובני ביתו, וקבע את מושבו בצפת. רבי חיים ויטאל אשר למד חכמת הקבלה מפי ר"מ קורדיברו, בא אל האר"י לשמוע תורתו, דבקה נפשו בו ולא מש מאהלו.

עד בואו של האר"י לצפת נחשב רבי משה קורדיברו לגדול המקובלים ודבריו נתקבלו אצל כל המקובלים כבעלי הסמכות הגדולה. לאחר שבא האר"י לצפת למד אצל רמ"ק וכיבד אותו מאוד, והוא מכנה אותו בכתביו בתואר "מורנו ורבנו". לאחר פטירתו החלה השפעתו של הרמ"ק לפנות את מקומה לקבלת האר"י והשפעתה. תלמידי האר"י, ור' חיים ויטאל בראשם, הפיצו את הדעה שתורתו של הרמ"ק ושיטתו הם פרודור לשיטת האר"י. רבים מתלמידי הרמ"ק נהו אחרי שיטת האר"י בקבלה.

בין החברים ותלמידי האר"י היו:

ר' חיים ויטאל, ר' שלמה אלקבץ, מרן ר' יוסף קארו, ר' משה אלשיך, ר' אליהו די ויראש, ר' יוסף חאגיז, ר' אלישע נאלדוא ור' משה באסולא.

הם התחברו יחד לשמוע תורה מפי רבם החדש. האר"י אשר היה כמעין הנובע, גילה להם חידושים בחכמת הנסתר, ורוב חידושיהו היו בדברי הזהר. הם נהגו להתאסף בכל ערב שבת ולהתוודות על חטאיהם, יחד הלכו למירון, מקום קבר רשב"י ובנו אלעזר, ישבו במקומות שישבו תלמידי רשב"י ושמעו את האידרא רבא, והאר"י השתטח על קבר רשב"י, ייחד נשמות עם נשמת התנא, ודיבר עמו כאשר דיבר איש עם רעהו. רשב"י גילה לו רזין דרזין שלמד בישיבה של מעלה.

האר"י גילה את מקום קברי תנאים ואמוראים ושאר צדיקים וחסידים הקבורים בארץ ישראל ע"י האור אשר ראה על קבריהם. האר"י ראה עצמו כמושיח בן יוסף. בשבת קודש היה האר"י לבוש בגד לבן מקופל ארבעה וכונן בו השם של ארבע אותיות.

שיטת האר"י

האר"י לא חבר ספר שלם בשיטתו החדשה בחכמות הקבלה, וכל הסודות והרזים שנתגלו לו מסר בעל פה לתלמידיו ובייחוד למהר"ח"ו, וזה חיבר ספרים הכוללים דברי רבו. לפעמים אי אפשר לברר איזה דברים נמסרו לו ואיזה מהם הוסיף מדעתו. מספרי מהר"ח"ו נראה כי עיקר שיטתו בנויה על ספר הזהר וקבלה מעשית, והשמייע חדשות בסדר התפשטות והשתלשלות אצילות העולמות העליונים והתחתונים מסוד הצמצום של האין סוף, ומהות עצמות הספירות ויחוסם זה לזה.

ציון קבר האר"י בצפת

רוב חידושי האר"י הם בלמודי הכוונות במעשה המצוות והתפללות והייחודים ע"פ גימטריות וצירופי השמות הקדושים להמשיך ע"י צינורות את השפע האלוהי על המכוון והמייחד, ולתקן בהם סדר השתלשלות ההשפעה האלוהית בעולם, שהם נפגעים ומתקלקלים במעשה העבירות המכונים "קליפות".

רבי אלעזר אזכרי אומר עליו: "הרב המקובל מוהר"ר יצחק אשכנזי, כאשר הופיע עליו רוח הקודש, השיב רבים מעוון, כי לימדם גודל פגם כל עוון בספירותיו של אדון יחיד, וילמד למשכילים התיקון אשר יעשה לנפשם דברי הצומות וזעקתם במספרם כמשפט, ובכוונתם הגדולה והחזקה על דרך האמת, ע"י שמות הקדש" (ספר חרדים פ"ב).

דרכי התשובה כלולים בנטיקון של השם תשובה: ת'ענית ש'ק ו'אפר ב'כיה ה'ספד. (ראשית חכמה שער התשובה בשם האר"י).

קבלת האר"י התפשטה בישראל ומשכה בכוחה רבים מטובי הרבנים בעלי העיון והחקירה. תלמידיו כנו שם רבם האר"י- ר"ת האשכנזי רבי יצחק, או מפני שהיה "האר"י שבחבורה. תלמידיו נושאי דגלו קראו "גורי האר"י". יהי רצון שיהא מליץ יושר עלינו ועל כל ישראל.

מהלכות תשעת הימים

- א. חולה, יולדת או מי שצריך לאכול בשר לצורך רפואה - יאכלו בשר עוף, וישתדלו להפסיק בכך מז' אב כי אותו היום חמור שבו נכנסו הגויים להיכל. ומי שצריך לכך - מותר גם בו ביום.
- ב. בסעודת מצווה - מותר לכל הקרובים לשמחה לאכול בשר ויין. והקרובים הם אבותיו ואחיו ובניו ועוד עשרה חברים שרגילים לבוא לשמחותיו. וכל זאת מותר אפילו בערב תשעה באב קודם חצות היום.
- ג. מהי סעודת מצווה? מילה ופדיון הבן אפילו שלא בזמנם, וכן בסעודת בר מצווה שהנער דורש בדברי תורה וזהו זמנה. וסיום מסכת. ויש נוהגים לא לאכול בשר גם באירועים אלו. (עיין בא"ח דברים טו). והסעודה שנוהגין לעשות בלילה שלפני המילה, אינה נקראת סעודת מצווה לענין זה.
- ד. לדעת הרמ"א מותר לאכול בשר בסיום מסכת ואפילו אם אין דרכו בכך, ובלבד שיזמין עשרה אנשים בלבד. ולדעת היעב"ץ יכול להזמין יותר ובלבד שקשורים ללימוד בדרך זו או אחרת. לא טוב לשהות סיום מסכת לעשותו באב. אך מוהדין מותר לכון שיסיים המסכת בימים אלו.
- ה. הנוהגים לטעום מהתבשילים בערב שבת משום "טועמיה חיים זכו" מותרים גם בערב שבת שקודם תשעה באב. מ"ד. הבן איש חי (דברים טו) מביא מנהג לא לאכול בשר אפילו בסעודת ברית מילה וכד' כיון שקשה לצמצם במוזמנים, ואפשר בדגים וכד'.
- ו. בשר הנשאר משבת או ר"ח מותר לאוכלו רק בסעודה רביעית. (עיין שו"ע תקנא סע' י. שדי חמד ו, מערכת בין המצרים אות ג). ואשכנזים נוהגים בזה איסור.
- ז. יין של הבדלה - ספרדים נוהגים שישתה המבדיל בעצמו. ואשכנזים נוהגים ליתן לקטן לשתות, ואם אין קטן - ישתה המבדיל בעצמו (רמ"א תקנא סע' י). ואין לברך על כוס יין בברכת המזון אלא אם כן בסעודת מצווה.
- ח. אין תופרים - בתשעה הימים בגדים חדשים או מנעלים חדשים וכן אין סורגים או אורגים בגדים חדשים אפילו על ידי אומן גוי. מותר לתפור על ידי גוי לצורך גדול, כגון לנישואין שעתידיים להיות מיד אחר תשעה באב. מותר לתקן בגד משומש אפילו בשבוע שחל בו תשעה באב. ותיקון אומנות אסור. אולם לתפור כפתור - מותר בתשעת הימים.

לעילוי נשמת אמו"ר רבי יצחק שושן זצ"ל - נלב"ע יב' תמוז תשע"ז

עלון זה מוקדש:

לרפואת: אברהם ולאח ציטרון, שרה בת שמחה, מרים יהודה, ציפורה ויהושע לוי, ביבה אלימלך, ישי הלוי, עזר בן עישה, תקוה בת עזיהו, אלגרה בת ג'אן, אסתר בת זוהרה, מול בת ענולה, אברהם בן רחל, רחמים בן סולמנה, הראל בן אביגיל, אילנה בת סליחה, ישי ורחל לוי, חנה בת זוהרה, מיטל מוריה אדרי הי"ו, להחזרת נעדי צה"ל ושבויו ובהם: אורון שאול, הדר גולדין, גיא חבר, רון ארד, יהודה כץ, צבי פלדמן, יהונתן פולארד הי"ו.

לעילוי נשמת: הגר"ע יוסף זצוק"ל, הגר"מ אליהו זצוק"ל, רבי מסעוד מלול זצ"ל, רבי יצחק שושן זצ"ל, רבי יעקב שושן, הרב שלמה צורף, יונה יונה, סופר מנחם, אליאור קדושים, הרב אברהם צוקרמן, יצחק עמידה, נדיר נחום, רובי צעדי, יצחק בן מל מורד, מרדכי ושמחה מורד, ישראל אברהם נתן, אברהם אוחיון, מרדכי צאיג, שלמה בן מרים, יצחק ועמרם אטאם, ר' חיים אוחננה, לוי יצחק אמדיד, אורן מועלם, אליהו מטיטוס, דוד תג'בי, דוד גרוסברג, יואל דללי, עמוס דמרי, סימנטוב משה יהודה, ישראל בן גמרה, רבי דוד הכהן, ישראל בן שושנה, נעים משה, אהרן מורד, יצחק ושמחה אילון, נסים וסוליקה שושן, יצחק ולאח אסמרוג, נדירה שמוען, מנירה לוי, ליט שבת, אסתר בת תורא, אסתר חדר, חנה יצחקי, דיה פונדק, אליהו בת פריחה, תרצה זיגדון, אסתר וענבר נחום, דניאל אלמליח, אליהו אדרי, נסים מלי, מרים וענונו, עזיהו עמוס, רות יעקב, חיה רחל לוי, ענימה בת מ'גודה, לואיזה מדר, זוהרה בת חנה, עליזה כהן, שרה אוליאל, יוכבד ועקנין, חסיבה ששפותש, עשה דקן, ברכה סופר, חתי אמל, סבטלנה בת אולגה, אסתר אימני, כמייסה דדי, כמייסה כהן, אליס טוביל, אלה שחר, רבקה ישעיהו, אריאל דרסעבר ז"ל ולע"נ הנספים בשואה ובהם: אלכסנדר שנדור, שושנה רוזה, רפאל פריצי, וציציליה צילה לבית משפחת ציטרון הי"ד.

למעוניינים להשתתף בהוצאת עלון זה נא לפנות לדוד: 0537788483

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה